

**Govor člana Izaslanstva Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (PS OESS) Mirze Kušljugića na Jesenjem zasjedanju PS OESS
Dubrovnik, 07. listopada 2011.**

"Gospodine predsjedniče, poštovane kolege,

Moja rasprava vezana je za posebnu temu 2. Sesije o izazovima i mogućnostima u oblasti mreže energetskega sektora. U tom kontekstu podrazumijevam oblast Jugoistočne Europe koja pokriva države potpisnice Sporazuma energetske zajednice. (SEZ).

Prije svega, kad je riječ o izazovima, dozvolite mi komentirati općenito prirodu suradnje u ovoj oblasti. Duboko sam uvjeren da su raznovrsne inicijative u ovoj oblasti pokrenute i vođene takozvanim "međunarodnim čimbenicima". Strukturalno, nedostaje odgovornost inicijativa za ovu suradnju, uključujući i SEZ. Po mom mišljenju, državne vlade uglavnom sudjeluju ili "simuliraju" sudjelovanje jer je regionalna suradnja jedan od uvjeta za integraciju u EU. Zbog toga su, po mom mišljenju, ove organizacije svojim aktivnostima do sad ostvarile samo ograničene rezultate.

Zašto ističem suradnju u energetskega sektoru. Različita izvješća međunarodnih organizacija na temu (tj. SB, USAID, EU) ističu da nedostatak energije može biti glavni čimbenik koji sprečava očekivani gospodarski oporavak regiona. Konkretnije, nedostatak energetske mreže (npr. strujne ili plinske) srednjoročno bi mogla ograničiti ekonomski oporavak regiona. Regionalan i sustavan pristup jest jedini način da se osigura jedan okvir za rješenje, temeljen na stvaranju dovoljno velikog tržišta koje će privući investicije u ovaj sector. Pojedinačna energetska tržišta nisu dovoljno velika za to. Uprkos ovom prepoznatljivom čimbeniku, pojedine države regiona razvijaju svoje nacionalne strategije koje nemaju veze sa regionalnom stvarnošću u ovom sektoru.

Kako energetska sigurnost sve više postaje bitan čimbenik sigurnosti općenito, (kako je kazano na sesiji OESS-a u Beogradu ovog ljeta) ovo bi mogla biti posebno područje za aktivniju ulogu OESS-a u regionu. Poglavitito imajući u vidu činjenicu da prednjačenje pojedinačnog/nacionalnog pristupa nasuprot regionalnom jest uglavnom temeljeno na odlučivanju državnih političkih institucija.

Vratimo se mogućim rješenjima:

- Potrebni su praktični koraci kako bi se potvrdila spremnost za regionalnu suradnju u ovom sektoru. Ovdje ću podvući samo dva.
- Iskorištavanje preostalog hidro potencijala, naime rijeke Drine, Neretve i Trebišnjice. Samo će regionalni pristup osigurati potrebite investicije u project u ovom području. Integrirano upravljanje ovim međunarodnim rijekama (što bi uključilo BiH, Srbiju, Crnu Goru i Hrvatsku) jest jedini način da se počne planirati “zajedničko” investiranje u projekte u ovom obećavajućem području zelene energije.
- Drugi se odnosi na investiranje koje će osigurati tzv. osnovnu energiju. Trenutačno se proizvodnja osnovne električne energije u državama regiona temelji na postrojenja termoelektrana koje kao primarni izvor energije koriste lignit. Budućnost ove tehnologije, poglavito glede Direktiva EU, vrlo je izazovna, posebno nakon 1. siječnja/januara 2018., kada će sve članice SEZ biti obvezne implementirati EU Direktivu tzv. postrojenja za veliko izgaranje. Pored toga, samo da začinem raspravu, kratko ću pomenuti proturiječne planove za brojne međunarodne koridore prirodnog plina kroz region. Po mom uvjerenju, i ovdje će samo regionalan pristup riješiti problem.

Ova specifična pitanja, kao i mnoga druga, mogu biti i izazovi i mogućnosti za region. Ako OEES razvija svoje aktivnosti u oblasti energije i okoliša, mogao bi se uključiti u rješavanje gore navedenih izazova “kreirajući inovativan pristup” koji će se više temeljiti na “odgovornosti strana/država”. Naše izaslanstvo namjerava detaljnije elaborirati ova pitanja sa Tajništvom OEES-a. Pozivamo izaslanstva drugih država kojih se ova pitanja tiču, da se priključe ovoj inicijativi.

Drage kolege, zahvaljujem na vašoj pozornosti. " (kraj)